

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Duś

Ławnik SN Stanisław Lesień

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 24 marca 2022 r. wniosku obrońcy w przedmiocie wstrzymania wykonania uchwały z 16 listopada 2021 r. w sprawie o sygn. I DO 13/21 o zawieszeniu w czynnościach służbowych sędziego SO w K. M. F.

na podstawie art. 92, 93 §1 k.p.k. oraz art. 35§1 k.p.k. w zw. z art. 462 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2020.2072 t.j.)

p o s t a n o w i ł:

1. stwierdzić swoją niewłaściwość w sprawie wstrzymania wykonania uchwały z 16 listopada 2021 r., o sygn. I DO 13/21;
2. wniosek obrońcy o wstrzymanie wykonania uchwały z 16 listopada 2021 r., o sygn. I DO 13/21 przekazać do rozpoznania sądowi wyznaczonemu do rozpoznania zażaleń obrońców na w/w uchwałę.

UZASADNIENIE

Uchwałą z 16 listopada 2021 r., o sygn. I DO 13/21, Sąd Najwyższy orzekający w Izbie Dyscyplinarnej orzekając jako Sąd I instancji zawiesił w czynnościach służbowych SSO w K. – M. F.

W dniu 2 grudnia 2021 r. wpłynął do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego wniosek obrońcy SSO M. F. o wstrzymanie wykonania w/w uchwały.

Zarządzeniem z 2 grudnia 2021 r. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej przekazał wniosek do referatu przewodniczącego składu orzekającego w sprawie I DO 13/21.

Przewodniczący składu orzekającego w wyżej wymienionej sprawie pismem z 6 grudnia 2021 r. zwrócił się do Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej z wnioskiem o wystąpienie do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego aby ten przekazał ID zażalenie, gdyż wniosek o wstrzymanie uchwały w swej treści odwoływał się do treści zażalenia, które zostało wniesione za pośrednictwem sekretariatu Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Zażalenia obrońców na w/w uchwałę wpłynęły do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w dniu 10 grudnia 2021 r.

Zarządzeniem z 16 grudnia 2021 r. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej – pomimo, że w/w wniosek nie został rozpoznany - wyznaczył skład orzekający do rozpoznania zażaleń obrońców SSO M. F. na uchwałę Sądu Najwyższego - Izby Dyscyplinarnej z dnia 16 listopada 2021 r., o sygn. akt I DO 13/21 i wniosku o wstrzymanie jej wykonania. Przewodniczącym składu i sprawozdawcą na mocy stosownych przepisów został sędzia SN Adam Roch a sędzią bocznym SSN Adam Rafał Tomczyński. Powyższe zarządzenie następnie zostało sprostowane w ten sposób, że w/w skład orzekający został wyznaczony do rozpoznania jedynie zażaleń na w/w uchwałę (vide zarządzenie z 21 grudnia 2021 r.).

Zarządzeniem z 20 grudnia 2021 r. przewodniczący składu orzekającego wyznaczonego do rozpoznania zażaleń obrońców przekazał akta sprawy Prezesowi SN kierującemu pracą ID celem podjęcia stosownej decyzji albowiem – jak to uzasadnił - „jeśli w ocenie Prezesa kwestia wyznaczenia składu do

rozpoznania sprawy incydentalnej określonej w art. 462 § 1 k.p.k. wymaga decyzji o wyznaczeniu składu, to zastosować należy przepis § 83a ust. 8 pkt 4 Regulaminu SN – a zatem niezbędne jest podjęcie odrębnej decyzji w tym zakresie, z czym wiąże się odmienne (wg kolejności na liście) wskazanie sędziów rozpoznających kwestię incydentalną i sprawę merytoryczną”.

W dalszej treści zarządzenia w/w przewodniczący składu orzekającego stwierdził, że „w przypadku uznania zaś przez Prezesa, iż kwestię incydentalną winien rozpoznać sąd *meriti*, wówczas przywołanie w zarządzeniu przepisu art. 462 § 1 k.p.k. i potrzeby rozstrzygnięcia kwestii incydentalnej jest zbędne i elementy te winny zostać z niego usunięte”.

Następnie zarządzeniem z 9 lutego 2021 r. wniosek obrońcy SSO M. F. o wstrzymanie uchwały z 16 listopada 2021 r. został zwrócony do Wydziału I. Z uzasadnienia tak wydanego zarządzenia wynika, że wniosek był adresowany do Wydziału I i zgodnie z treścią art. 462 §1 k.p.k. uprawnionym do podjęcia decyzji w tym przedmiocie w pierwszej kolejności miał być w szczególności sąd I instancji i taką też decyzję podjąć miał Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej. Nadto z uzasadnienia tego wynika, że nie jest rolą sądu odwoławczego orzekanie w sprawach należących do sądu I instancji, szczególnie o takim niecierpiącym zwłoki charakterze.

Pismem z 10 lutego 2022 r. Przewodniczący Wydziału II przedłożył akta Prezesowi SN wraz z w/w zarządzeniem wskazując, że zasadnym jest aby wniosek obrońcy rozpoznał sąd powołany do rozpoznania zażalenia albowiem odnosi się on wprost do treści zażalenia. Wskazał również, że zażalenie zostało wniesione 24 listopada 2021 r. a powiązany z nim wniosek 2 grudnia 2021 r. – zatem trafnie został przekazany do rozpoznania sądowi odwoławczemu. Podkreślił przy tym, że zarządzenie z 9 lutego 2022 r. zostało wydane po formalnym przekazaniu sprawy, które nastąpiło 15 grudnia 2021 r., a autor zarządzenia z 9 lutego 2021 r. – 20 grudnia 2021 r. nie widział takiej możliwości – wydając stosowne zarządzenie.

Zarządzeniem następnie z 18 lutego 2022 r. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej wyznaczył do rozpoznania wniosku w przedmiocie wstrzymania wykonania uchwały SSN Adama Rocha i SSN Jarosława Sobutkę oraz ławnika SN. Pomimo pewnego podobieństwa – skład ten nie odpowiadał składowi wyznaczonemu do rozpoznania zażaleń.

Następnie zarządzeniem z 23 lutego 2022 r. przewodniczący składu orzekającego wyznaczony do rozpoznania zażaleń na przedmiotową uchwałę zwrócił Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Dyscyplinarnej zarządzenie o wyznaczeniu składu orzekającego do rozpoznania wniosku obrońcy o wstrzymanie uchwały celem dokonania jego zmiany na zgodny z przepisem §83a ust. 4 Regulaminu Sądu Najwyższego. Z zarządzenia tego wynikało, że było ono wydane z obrazą prawa i domagał się wyznaczenia składu zgodnego z przywołanym przepisem §83a ust. 4 Regulaminu Sądu Najwyższego.

Z kolei zarządzeniem z 17 marca 2022 r. Przewodniczący Wydziału Drugiego Izby Dyscyplinarnej działając z upoważnienia Prezesa Sądu Najwyższego zmienił skład orzekający wyznaczony zarządzeniem z 18 lutego 2022 r. w ten sposób, że „w miejsce składu wyznaczonego niezgodnie z kolejnością wpływu spraw, a zatem wbrew przepisowi § 83a ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 marca 2018 r.– Regulamin Sądu Najwyższego (Dz.U.2018.660 ze zm.)” wyznaczył nowy skład a orzekający w niniejszej sprawie.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zgodnie z treścią art. 35 §1 k.p.k. sąd na każdym etapie rozpoznania sprawy ma obowiązek badania swojej właściwości tak miejscowej, jak i rzeczowej.

W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy stwierdza, że pomimo zmian składu orzekającego nie dostrzeżono rzeczywistej treści przepisu art. 462 §1 k.p.k., który to przepis z uwagi na treść art. 128 p.u.s.p. winien mieć odpowiednie zastosowanie w niniejszej sprawie. Otóż z treści art. 462 §1 k.p.k. po średniku wynika, że sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, lub sąd powołany do rozpoznania zażalenia może wstrzymać wykonanie postanowienia.

Jednoznacznie więc z treści tego przepisu ustawy wynika, że sądami uprawnionymi do orzekania w sprawie w przedmiocie o wstrzymanie wykonania

niniejszej uchwały był z jednej strony sąd I instancji, który wydał uchwałę lub sąd powołany do rozpoznania zażaleń wniesionych na przedmiotową uchwałę sądu I instancji. Stąd wniosek, że w innym składzie niż wymieniony w tym przepisie sąd nie może rozpoznać wniosku obrońcy o wstrzymanie wykonania uchwały. Dywagacje prawne wynikające z przywołanych zarządzeń nie miały więc większego znaczenia,

a wydawane w tym zakresie zarządzenia prowadzić musiały jedynie do odwlekania rozpoznania wniosku obrońcy o wstrzymanie wykonania uchwały, gdyż były one niezgodne z treścią art. 462 §1 k.p.k. stosowanym odpowiednio w myśl art. 128 p.u.s.p.

Rację miał przewodniczący składu orzekającego wyznaczonego do rozpoznania zażaleń na przedmiotową uchwałę, że w pierwszej kolejności wniosek o wstrzymanie wykonania orzeczenia winien rozpoznać sąd I instancji, ale w przypadku, gdy ten tego nie uczyni chociażby ze względu na zbyt pośpieszne przekazanie zażaleń – tak jak miało to miejsce w niniejszej sprawie – do rozpoznania sądowi II instancji poprzez wyznaczenie jego składu – to na sądzie II instancji spoczywał obowiązek rozpoznania wniosku. Sąd II instancji nie przystąpił jednakże do rozpoznania niniejszego wniosku o wstrzymanie wykonania uchwały tylko jego przewodniczący zamiast wyznaczyć termin posiedzenia wdał się w spór, który w efekcie przedłużył niepotrzebnie czas trwania rozpoznania wniosku.

Z chwilą bowiem wyznaczenia sądu do rozpoznania zażaleń (tak jak ma to miejsce w niniejszej sprawie) sąd I instancji traci uprawnienia do rozpoznawania wniosków, które wpłynęły po wydaniu uchwały i przekazaniu sprawy sądowi II instancji.

W jednej sprawie nie może przecież orzekać sąd I i II instancji, w przypadku, gdy ten drugi również jest uprawniony do rozstrzygnięcia sprawy incydentalnej. O tym, który sąd będzie rozpoznawał dany wniosek nie może przecież decydować do kogo wnioskodawca go zaadresował. Ten argument podniesiony w jednym z zarządzeń nie może być przesądzającym o tym, który de facto sąd ma rozpoznać wniosek. Nie decyduje o tym kolejność wpływu, przy czym zaznaczyć należy, że przewodniczący składu orzekającego sądu II instancji nie ma uprawnień zwracania

sądowi I instancji akt sprawy celem rozpoznania sprawy incydentalnej. To nie należy do jego kompetencji.

Mając powyższe okoliczności na uwadze SN – jako sąd wyznaczony jedynie do rozpoznania wniosku o wstrzymanie wykonania uchwały, nie będący przy tym sądem wyznaczonym do rozpoznania zażalenia na uchwałę – orzekł o swojej niewłaściwości zgodnie z art. 35 §1 k.p.k. w zw. z art. 462 §1 k.p.k. w zw. z art. 128 p.u.s.p.

i przekazał wniosek o wstrzymanie wykonania uchwały z 16 listopada 2021 r., o sygn. I DO 13/21, sądowi II instancji wyznaczonemu do rozpoznania zażaleń na w/w uchwałę – o czym orzeczono w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

Przeczy temu treść przepisu §83a ust. 6 Regulaminu Sądu Najwyższego, z którego wynika, że wnioski i środki zaskarżenia dotyczące tej samej sprawy mogą być przydzielane sędziemu, któremu przydzielono do rozpoznania pierwszy wniosek lub środek zaskarżenia dotyczący tej samej sprawy.

Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że zasadą rozstrzygania spraw incydentalnych do czasu zakończenia postępowania w danej instancji winno być rozpoznawanie ich przez skład sądu, któremu przydzielono pierwszy wniosek lub środek zaskarżenia, chyba, że przeczy temu istota złożonego wniosku jak np. wniosek o wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy. W przypadkach wyjątkowych winien być wyznaczany skład inny, niż w przedmiocie głównym albowiem może dojść do braku wewnętrznej spójności orzeczniczej w ramach tej samej sprawy. Zwłaszcza powinno mieć to zastosowanie do spraw, gdzie strony odnoszą się do złożonego środka zaskarżenia.